Minister Rodziny,
Pracy i Polityki Społecznej

BM-II.059.1.575.2026
Warszawa, /elektroniczny znacznik czasu/

Pan
Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu
Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację nr 20068 Pana Posła Włodzisława Gizińskiego, w sprawie przepisów regulujących możliwość korzystania przez pracowników z urlopu w celu sprawowania opieki nad członkami rodziny w związku z postępującym starzeniem się społeczeństwa w Polsce, proszę przyjąć poniższe wyjaśnienia.

Zasiłek opiekuńczy jest świadczeniem z ubezpieczenia chorobowego przewidzianym dla osób objętych tym ubezpieczeniem, które z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem lub innym członkiem rodziny zostały zwolnione od wykonywania pracy. Zgodnie z ustawą z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa[1] świadczenie to przysługuje w granicach limitów określonych w art. 33 ustawy, tj. co do zasady do 60 dni w roku kalendarzowym w przypadku opieki nad dziećmi oraz do 14 dni w roku kalendarzowym w przypadku opieki nad innymi chorymi członkami rodziny.

Różnicowanie okresów pobierania zasiłku opiekuńczego wynika z odmiennego charakteru potrzeb opiekuńczych związanych z opieką nad dziećmi, w szczególności dziećmi małoletnimi, które ze względu na wiek wymagają stałej pieczy osób dorosłych i nie mogą samodzielnie funkcjonować nawet w przypadku krótkotrwałych zakłóceń organizacji opieki czy edukacji. Ustawodawca uwzględnił również szczególną ochronę rodziny i dziecka wynikającą z Konstytucji RP.

Jednocześnie należy podkreślić, że zasiłek opiekuńczy został skonstruowany jako świadczenie służące zabezpieczeniu krótkotrwałych okresów konieczności sprawowania osobistej opieki. Jego funkcją jest częściowa rekompensata utraconego zarobku w okresie czasowego zwolnienia od pracy, a nie zapewnienie długookresowego wsparcia w sprawowaniu opieki nad osobą przewlekle chorą, niesamodzielną lub wymagającą stałej opieki. System ubezpieczenia chorobowego nie jest bowiem przeznaczony do finansowania stałej opieki długoterminowej.

Należy zauważyć, że wyzwania wynikające ze starzenia się społeczeństwa są przedmiotem działań podejmowanych w różnych obszarach polityki publicznej. Wsparcie osób wymagających długotrwałej opieki oraz ich opiekunów obejmuje instrumenty pozostające poza systemem ubezpieczenia chorobowego, realizowane m.in. w ramach polityki społecznej, zdrowotnej oraz wsparcia osób z niepełnosprawnościami.

Odnosząc się do kwestii związanych z godzeniem obowiązków zawodowych i rodzinnych, należy wskazać, że regulacje prawa pracy przewidują szereg rozwiązań wspierających pracowników w łączeniu pracy zawodowej z życiem rodzinnym. Ustawodawca, mając na względzie potrzebę zachowania równowagi pomiędzy aktywnością zawodową

[1] Dz. U. z 2026 r. poz. 854, z późn. zm.

tel. 222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina
ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa

a obowiązkami rodzinnymi, wprowadził do Kodeksu pracy[2] m.in. uprawnienia związane z rodzicielstwem, rozwiązania dotyczące elastycznej organizacji pracy, pracę zdalną oraz urlop opiekuńczy.

W szczególności, zgodnie z art. 173[1] § 1 Kodeksu pracy, pracownikowi przysługuje urlop opiekuńczy w wymiarze 5 dni w roku kalendarzowym w celu zapewnienia osobistej opieki lub wsparcia osobie będącej członkiem rodziny lub zamieszkującej w tym samym gospodarstwie domowym, która wymaga opieki lub wsparcia z poważnych względów medycznych. Urlop ten przysługuje niezależnie od tego, który z członków rodziny wymaga opieki lub wsparcia, a krąg osób objętych tym rozwiązaniem jest szerszy niż wyłącznie członkowie rodziny. Jest to jednak urlop bezpłatny.

Jednocześnie należy wskazać, że problem podniesiony w interpelacji wykracza poza relacje pracodawca-pracownik wynikające ze stosunku pracy. Z tego względu ewentualne rozwiązania dotyczące zapewnienia długotrwałej opieki osobom starszym lub przewlekle chorym nie powinny być rozpatrywane wyłącznie przez pryzmat obowiązków pracodawców i prawa pracy, lecz szerzej, w kontekście polityki społecznej państwa oraz systemów wsparcia osób wymagających opieki.

Odnosząc się do pytań o ewentualne zmiany legislacyjne, informuję, że obecnie w Ministerstwie Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej nie są prowadzone prace legislacyjne dotyczące zwiększenia ustawowego limitu 14 dni zasiłku opiekuńczego przysługującego z tytułu opieki nad chorym rodzicem lub innym dorosłym członkiem rodziny. Trwają natomiast prace nad projektem ustawy o zmianie ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa oraz niektórych innych ustaw (UD484), który przewiduje wprowadzenie dodatkowego okresu przysługiwania zasiłku opiekuńczego w przypadkach ciężkich chorób dzieci oraz zmiany w zwolnieniu od pracy (tzw. opieka na dziecko).

Kierownictwo resortu nie dysponuje odrębnymi danymi pozwalającymi na ustalenie liczby pracowników, którzy ograniczyli aktywność zawodową lub zrezygnowali z zatrudnienia wyłącznie z powodu konieczności sprawowania opieki nad starszymi rodzicami. Takie informacje nie są gromadzone w ramach systemu obsługi świadczeń z ubezpieczenia chorobowego prowadzonego przez Zakład Ubezpieczeń Społecznych.

Niezależnie od powyższego, rozwiązania funkcjonujące zarówno w zakresie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, jak i uprawnień pracowniczych podlegają bieżącej obserwacji pod kątem ich adekwatności do zmieniających się uwarunkowań społecznych i demograficznych. Nadmienić przy tym wypada, że wszelkie zmiany w zakresie świadczeń z ubezpieczenia społecznego, w tym – zasiłku opiekuńczego, które przekładają się na zwiększenie ich rozmiaru lub liczby beneficjentów, mogą być przeprowadzone wyłącznie w przypadku uzyskania pozytywnego stanowiska Ministra Finansów i Gospodarki, ponieważ przekładają się one na wzrost wydatków Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, a w konsekwencji – wysokość dotacji z budżetu państwa, która jest do niego przekazywana.

Z wyrazami szacunku

z up. Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej
dr hab. Sebastian Gajewski, prof. uczelni

[2] Dz.U. z 2026 r. poz. 1245 z późn. zm.

Podsekretarz Stanu
/-kwalifikowany podpis elektroniczny-/

tel.222-500-108
info@mrpips.gov.pl
https://www.gov.pl/web/rodzina

ul. Nowogrodzka 1/3/5
00-513 Warszawa